

DEPUTAT ÎN PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfint 105

www.parlament.md

27 martie 2015

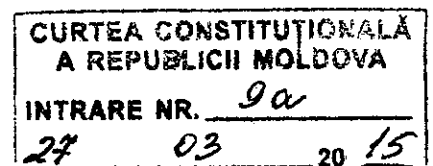
5 nr. 5

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu, 28
Chișinău MD 2004
Republica Moldova

SESIZARE

*prezentată în conformitate cu articolul 25 lit. c) din Legea nr. 317-XIII
din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională și
articolele 38 alineat 1 litera g) și 39 din Codul Jurisdicției
constituționale nr. 502-XIII din 16 iunie 1995*

I. AUTORUL SESIZĂRII:

1. **Igor Dodon**
2. **Deputat în Parlamentul Republicii Moldova**
3. Adresa pentru corespondență: mun. Chișinău, str. Columna, 148/1
4. Telefon: 0 22 817 877, fax, e-mail lipsă

II. OBIECTUL SESIZĂRII

Prezenta sesizare are ca obiect de examinare Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova din 24 martie 2015 privind desfășurarea ședinței plenare cu ușile închise (în continuare – hotărâre contestată).

III. EXPUNEREA PRETINSEI SAU PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI PRECUM ȘI ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

Expunerea faptelor

La data de 24 martie 2015, ora 14:00, Parlamentul Republicii Moldova s-a convocat în ședință plenară pentru a discuta raportul Comisiei de anchetă cu privire la situația de la Banca de Economii, Banca Socială și Unibank (în continuare – Comisie).

Urmare a propunerii președintelui Comisiei privind audierea raportului cu ușile închise, Parlamentul a votat hotărârea privind desfășurarea ședinței plenare cu ușile închise.

Opoziția a obiectat însă invocând lipsa necesității desfășurării ședinței plenare cu ușile închise, deoarece raportul nu ar conține date care se califică ca fiind secret de stat, totodată raportul fiind publicat pe rețelele de știri (deschide.md) încă în dimineața zilei de 24 martie 2015.

În seara zilei de 24 martie 2015, deputatul din partea PLDM, domnul Valeriu Streleț, în cadrul unei emisiuni televizate (datele vor fi prezentate ulterior) a recunoscut că, în principiu, raportul nu conține careva date secrete, cu excepția hotărârii secrete a Guvernului din 13 noiembrie 2014.

În cadrul respectivei ședințe a fost examinat raportul Comisiei de anchetă, totodată fiind dispusă și prelungirea moratorului care expiră la data de 27 martie 2015, instituit de către Banca Națională a Moldovei (în continuare – BNM) cu privire la băncile vizate de raport. Din informațiile de presă se constată și faptul că, Parlamentul a decis și eliberarea din funcție a viceguvernatorului BNM, doamna Emma Tăbîrță, precum și a președintelui Comisiei Naționale a Pieței Financiare, domnul Gherman.

Legislație pertinentă

Constituția Republicii Moldova

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 26

Dreptul la apărare

(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

Articolul 34

Dreptul la informație

(1) Dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngrădit.

(2) Autoritățile publice, potrivit competențelor ce le revin, sînt obligate să asigure informarea corectă a cetățenilor asupra treburilor publice și asupra problemelor de interes personal.

(3) Dreptul la informație nu trebuie să prejudicieze măsurile de protecție a cetățenilor sau siguranța națională.

(4) Mijloacele de informare publică, de stat sau private, sînt obligate să asigure informarea corectă a opiniei publice.

(5) Mijloacele de informare publică nu sînt supuse cenzurii.

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului, sînt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decît pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

(3) Avera dobîndită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobîndirii se prezumă.

(4) Bunurile destinate, folosite sau rezultate din infracțiuni ori contravenții pot fi confiscate numai în condițiile legii.

(5) Dreptul de proprietate privată obligă la respectarea sarcinilor privind protecția mediului înconjurător și asigurarea bunei vecinătăți, precum și la respectarea celorlalte sarcini care, potrivit legii, revin proprietarului.

(6) Dreptul la moștenire a proprietății private este garantat.

Articolul 54

Restrîngerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrîngeri decît celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrîngerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Articolul 65

Caracterul public al ședințelor

(1) Ședințele Parlamentului sînt publice.

(2) Parlamentul poate hotărî ca anumite ședințe să fie închise.

Legea cu privire la secretul de stat

Articolul 8. Informațiile care nu se atribuie la secret de stat

(1) Nu se atribuie la secret de stat și nu pot fi secretizate informațiile privind:

- a) faptele de încălcare a drepturilor și libertăților omului și ale cetățeanului;
- b) starea mediului înconjurător, calitatea produselor alimentare și a obiectelor de uz casnic;
- c) accidentele, catastrofele, fenomenele naturale periculoase și alte evenimente extraordinare care periclitează securitatea cetățenilor;
- d) starea sănătății populației, nivelul ei de trai, inclusiv alimentația, îmbrăcămintea, deservirea medicală și asigurarea socială, indicatorii sociodemografici;
- e) starea sănătății persoanelor care ocupă funcții de demnitate publică;
- f) faptele de încălcare a legii de către autoritățile publice și persoanele cu funcții de răspundere din cadrul acestora;
- g) starea reală de lucruri în domeniul învățămîntului, culturii, comerțului, agriculturii și al ordinii de drept.

Nu se atribuie la secret de stat și nu pot fi secretizate și alte informații conform legislației naționale și tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

(2) *Se interzice secretizarea informațiilor în cazul în care aceasta ar putea limita accesul la informațiile de interes public, s-ar putea răsfrînge negativ asupra realizării programelor de stat și de ramură ale dezvoltării social-economice și culturale sau ar putea reține concurența dintre agenții economici.*

Articolul 15. Modificarea parafei de secretizare a purtătorilor materiali de informații atribuite la secret de stat

(1) Modificarea parafei de secretizare a purtătorilor materiali de informații atribuite la secret de stat se face în cazurile în care se modifică gradul de secretizare al informațiilor conținute de aceștia.

(2) Modificarea parafei de secretizare în legătură cu reducerea gradului de secretizare al categoriilor de informații prevăzute în Nomenclatorul informațiilor atribuite la secret de stat și în nomenclatoarele departamentale de informații care urmează a fi secretizate se efectuează în termen de 6 luni. În toate celelalte cazuri, modificarea parafei de secretizare a purtătorilor materiali de informații atribuite la secret de stat se efectuează în termen de 3 luni de la reducerea gradului de secretizare al informațiilor conținute de ele.

(3) În cazul majorării gradului de secretizare al informațiilor, modificarea parafei de secretizare se face imediat.

(4) Decizia de modificare a parafei de secretizare se adoptă de către persoana cu funcție de răspundere care a secretizat informația sau de către succesorul ei de drept. Despre modificarea parafei de secretizare se informează alte autorități publice sau persoane juridice cărora le-a fost expediat documentul.

(5) *Dacă documentul primit de la o altă autoritate publică sau persoană juridică urmează a fi secretizat sau acestui document i-a fost atribuită incorect parafa de secretizare, atunci destinatarul trebuie să informeze expeditorul imediat, dar nu mai târziu de 3 zile de la data înregistrării documentului, expunând motivele secretizării ori modificării parafei de secretizare. Destinatarul care a înaintat propunerea de secretizare sau de modificare a parafei de secretizare este înștiințat asupra deciziei luate de către expeditor.*

(6) Modificarea parafei de secretizare a documentelor secrete selectate pentru arhivele de stat se efectuează de către arhivele de stat împreună cu autoritățile publice sau cu alte persoane juridice, iar, după caz, cu succesorii lor de drept, ale căror documente se păstrează în arhive.

Convenția Europeană a Drepturilor Omului

Articolul 1 din Protocolul adițional. Protecția proprietății

Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosința bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor.

Articolul 10. Libertatea de exprimare

1. Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. Prezentul articol nu împiedică statele să supună societățile de radiodifuziune, de cinematografie sau de televiziune unui regim de autorizare.

2. Executarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restriingeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății sau a moralei, protecția reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.

Analiza succintă a circumstanțelor de fapt prin prisma legislației și jurisprudenței pertinente

În primul rând, vom remarca faptul că, Constituția Republicii Moldova menționează cu titlu de regulă caracterul public al ședințelor Parlamentului, petrecerea ședințelor cu ușile închise fiind lăsată la discreția Parlamentului cu titlu de excepție.

Totuși această discreție nu este una absolută, ci este una ce urmează a fi aplicată doar în cazuri excepționale, ținându-se cont de principiile de bază ale unei democrații veritabile și de drepturile fundamentale ale omului.

În speță însă Parlamentul Republicii Moldova și-a depășit într-un mod vădit inadmisibil marja sa de apreciere, restrângând absolut nejustificat dreptul cetățeanului la informațiile de interes public pentru următoarele:

- raportul Comisiei de anchetă a fost publicat încă până la ședința Parlamentului din data de 24 martie 2015, ora 14:00, respectiv nu mai poate fi vorba despre protecția cetățeanului sau siguranța națională la luarea hotărârii privind petrecerea ședinței parlamentului din 24 martie 2015 cu ușile închise
- raportul Comisiei de anchetă nu conține date care ar fi atribuite la secret de stat. De altfel, acest raport urmează a fi chiar publicat și într-o altă manieră nici nu ar putea proceda Parlamentul, care nu este un organ de anchetă, ci este un reprezentant al poporului. Iar Comisia de anchetă a fost creată și raportul a fost elaborat exclusiv în vederea furnizării informațiilor de interes public poporului și nu pentru a atrage la răspundere penală pe cei vinovați. Notăm că, informații de interes public reprezintă nu doar raportul, dar și aprecierile deputaților, luările lor de cuvânt, opiniile lor asupra raportului ș.a.
- informația prezentată de către structurile de stat către Comisia de anchetă și care este secretizată, nu a fost examinată de către deputații din Parlament și nu au făcut obiect al dezbaterilor parlamentare. Notăm că, însuși membrilor comisiei de anchetă le-a fost îngăduit de către președintele comisiei dreptul de a lua cunoștință cu materialele secretizate, nemaivorbind despre publicul larg
- în cadrul ședinței parlamentului din data de 24 martie 2014, s-au discutat și alte chestiuni, cum ar fi: 1. prelungirea moratoriului asupra Băncii de Economii, Unibank, Banca Socială, 2. demisia unor demnitari de stat. Însă și aceste chestiuni au fost discutate în ședință secretă, într-un mod vădit neconstituțional
- petrecerea ședinței Parlamentului din 24 martie 2014 nu a urmărit și nu a putut urmări vreunul din scopurile prevăzute la art. 54 din Constituție și asta este și mai evident odată ce raportul era public încă până la ședința plenară.

Cu titlu de diverse, în vederea demonstrării neproportionalității hotărârii din 24 martie 2015 privind petrecerea ședinței Parlamentului cu ușile închise, vom menționa și faptul că, în speță, această hotărâre a fost luată cu rea credință, urmărind un alt scop decât unul legitim sau de interes general și aceasta se demonstrează inclusiv prin discursul domnului deputat Streleț, din cadrul emisiunii televizate, la care a participat în seara zilei de 24 martie 2015, acesta menționând că, Parlamentul ar urma să se adreseze către Guvernul Republicii Moldova, în vederea desecretizării hotărârii din 13 noiembrie 2014. Adică, parlamentarii care au votat pentru ședință închisă, în principiu recunosc că, informația la subiect a fost secretizată neîntemeiat de către structurile de stat, însă aceștia în mod intenționat nu au reacționat (în special domnul Răducan, președintele Comisiei de anchetă) și nu au solicitat conform art. 8 și 15 din Legea privind secretul de stat desecretizarea informației atribuite la secret de stat în mod abuziv, și asta vădit pentru a specula la luarea deciziei privind petrecerea ședinței cu ușile închise, cu toate că, după cum a fost menționat, faptul că, domnul Răducan a dispus de unele informații secrete, acestea nu au fost analizate în ședința parlamentului din 24 martie 2015.

Totodată vom menționa că, chestiunea legată de furtul de la băncile vizate de ancheta parlamentară este cu certitudine de interes public, fiind absolut necesară cetățeanului, care deține bani în structurile bancare vizate, pentru ca acesta să își poată exercita efectiv dreptul la apărare în vederea garantării dreptului său la proprietate.

IV CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

Urmare a celor menționate supra și conform articolelor 4, 26, 34, 46, 54, 65 din Constituția Republicii Moldova

solicit:

- a admite prezenta sesizare spre examinare în fond;

- a supune controlului constituționalității hotărârea Parlamentului Republicii Moldova din 24 martie 2015 privind petrecerea ședinței plenare din data de 24 martie 2015, ora 14:00, cu ușile închise.

V. DECLARAȚIA ȘI SEMNĂTURA

Declar pe onoare că informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Data:

27 martie 2015

Locul:

mun. Chișinău

Cu respect,

Igor Dodon
Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

